

Hautausmessu

Hautausmessun ajaksi voidaan sytyttää pääsiäiskynttilä.

Siunaussanat (kohta 14) voidaan lausua haudalla.

Kun vainajaa viedään saatossa hautaan, saattojoukon edellä voidaan kantaa kulkueristä. Kulkueessa voidaan laulaa virttä.

Hautautavoissa noudatetaan paikallista käytäntöä.

I Johdanto

---

1. Alkuvirsi

Virren sijasta voi olla psalmi, kuorolaulu tai soitinmusiikkia. Virren edellä voi olla alkusoitto tai muuta musiikkia.

2. Alkusiunaus

Siunaus ja vuorotervehdys voidaan laulaa tai lausua.

Siunaus

Sävelmäsarjat 1–3:

L I - sän ja + Po - jan ja Py - hän Hen-gen ni-meen.

S Aa - men, aa - men, aa - men.

Vuorotervehdys

Sävelmäsarjat 1–3:

L Her - ra ol - koon tei - dän kans - san - ne.

S Niin myös si - nun hen - ke - si kans - sa.

TAI

Siunaus

Sävelmäsarja 4:

L I - sän ja + Po - jan ja Py - hän Hen - gen ni - meen.

S Aa - men, aa - men, aa - men.

Vuorotervehdys

Sävelmäsarja 4:

L Her - ra ol - koon tei - dän kans - san - ne.

S Niin myös si - nun hen - ke - si kans - sa.

3. Johdantosanat

Pappi laatii johdantosanat itse tai käyttää seuraavia vaihtoehtoja. Niiden tulee johdattaa synnintunnustukseen.

L Kristillinen seurakunta. NN on lähdössä viimeiselle matkalleen. Saatamme hänet haudan lepoon ylösnousemuksen toivossa. Pyhässä kasteessa hänet on liitetty Kristuksen kuolemaan ja ylösnousemukseen. Kristuksen voittoon turvaten jätämme hänet Jumalan käsiin. Me kaipaamme häntä ja luotamme Jumalan sanan lupaukseen: »Kristus on kuollut puolestamme, jotta saisimme elää yhdessä hänen kanssaan» (1. Tess. 5:10).

Kristuksen sovitustyö on ainoa turva elämän rikkinäisyydessä ja sydämen syytöksissä. Siihen luottaen saamme tunnustaa rikkomuksemme ja laiminlyöntimme ja pyytää Jumalan anteeksiantoa.

TAI

L Olemme kokoontuneet NN:n hautaan siunaamiseen. Jätämme hänet Jumalan käsiin. Hänellä on paikka myös meidän sydämessämme. Me turvaudumme Kristukseen, kuoleman voittajaan, joka sanoo: »Minä olin kuollut, mutta nyt minä elän, elän aina ja ikuisesti. Minulla on kuoleman ja tuonelan avaimet.» (Ilm. 1:18.)

Kristuksen sovitustyö on ainoa turva elämän rikkinäisyydessä ja sydämen syytöksissä. Siihen luottaen saamme tunnustaa rikkomuksemme ja laiminlyöntimme ja pyytää Jumalan anteeksiantoa.

TAI

L Rakkaat ystävät. Olemme kokoontuneet saattamaan NN:ää haudan lepoon. Teemme sen Jumalan kasvojen edessä ja hänen lupauksiinsa luottaen. Kuulemme Jumalan sanaa elämän katoavaisuudesta, kristityn toivosta ja iankaikkisesta elämästä.

Pyytäkäämme, että saisimme tässä hetkessä lohdutusta Kristuksen ristikistä ja ylösnousemuksesta ja että iankaikkisen elämän toivo valaisisi meitä tämän murheen

keskellä. Kristukseen turvaten jätämme hänet Jumalan käsiin ja tunnustamme syntimme näin sanoen.

4. Yhteinen rippi

Synnintunnustus

Synnintunnustus voidaan lukea yhteen ääneen. Sen ajaksi voidaan polvistua. Synnintunnustus on mahdollista jaksottaa rukouslauseella, -laululla tai hiljaisuudella. Synnintunnustukseen voi sisältyä hiljaista rukousta, johon kehoitetaan esimerkiksi: Kuule myös hiljainen anteeksipyyntöni.

Synnintunnustuksena voidaan käyttää myös virttä.

Vaihtoehtoisia synnintunnustuksia Jumalanpalvelusten kirjassa.

1. Taivaallinen Isä.
Sain kasteen sinun lapseksesi.
Sinä siirsit minut pimeydestä valoon,
kadotuksen alta taivaan perilliseksi.
En ole kuitenkaan elänyt niin kuin lapsellesi sopii.
En ole kuunnellut ääntäsi enkä totellut tahtoasi.
Jumala, armahda minua Poikasi Jeesuksen Kristuksen tähden.
Pese minut puhtaaksi ja anna kaikki syntini anteeksi.
2. Tunnustamme edessäsi, pyhä Jumala,
että olemme tehneet syntiä
ajatuksin ja sanoin,
teoin ja laiminlyönnein.
Muista meitä laupeudessasi
ja anna meille Jeesuksen Kristuksen tähden anteeksi,
mitä olemme rikkoneet.
3. Syvyydestä minä huudan sinua, Herra.
Herra, kuule minun ääneni,
tarkatkoot sinun korvasi rukoustani.
Jos sinä, Herra, pidät mielessäsi synnit,
Herra, kuka silloin kestää?
Mutta sinun on armo, sinä annat anteeksi,
että me eläisimme sinun pelossasi.
Minä odotan sinua, Herra,
odotan sinua koko sielustani
ja panen toivoni sinun sanaasi.

Synninpäästö

Synninpäästön aamen voidaan laulaa tai lausua.

Vaihtoehtoisia synninpäästöjä Jumalanpalvelusten kirjassa.

1. »Herra on lähellä niitä, joilla on särkynyt sydän,
hän pelastaa ne, joilla on murtunut mieli.»

Jeesuksen Kristuksen palvelijana vakuutan sinulle,
että Jumala antaa armossaan kaikki sinun syntisi anteeksi.

2. Kaikkivaltias Jumala antakoon meille syntimme anteeksi
ja johtakoon meidät ikuiseen elämään.

S Aamen.

5. Päivän psalmi

Voidaan käyttää myös hautaan siunaamisen kaavan psalmeja (kohta 5) tai kirkkovuoden ajankohdan mukaista päivän psalmia.

Mikäli alkuvirren (kohta 1) sijasta on käytetty psalmia, jätetään tämä kohta pois.

Psalmi voidaan laulaa tai lukea. Sen alussa ja lopussa voi olla antifoni. Psalmisävelmiä Jumalanpalvelusten kirjassa. Psalmin kertosäkeitä osastossa Lauluja kasuaalitoimituksiin ja Jumalanpalvelusten kirjassa.

Psalmiin voidaan liittää Pieni kunnia. Se jätetään pois paastonaikana viidennestä paastonajan sunnuntaista lähtien.

Antifoni

Herra, anna hänelle iankaikkinen lepo,
ikuinen valo häntä valaiskoon.

TAI

Minä tiedän, että lunastajani elää.

Job 19:25

TAI

Minä odotan sinua, Herra,
ja panen toivoni sinun sanaasi.

Ps. 130:5

Psalmi

Niin kuin peura janoissaan etsii vesipuroa,
niin minä kaipaan sinua, Jumala.

Minun sieluni janoaa Jumalaa, elävää Jumalaa.

Milloin saan tulla temppeliin,
astua Jumalan kasvojen eteen?

Miksi olet masentunut, sieluni,
miksi olet niin levoton?

Odota Jumalaa! Vielä saan kiittää häntä,
Jumalaani, auttajaani.

Ps. 42:2–3, 6

[Pieni kunnia]

Kunnia Isälle ja Pojalle
ja Pyhälle Hengelle,

niin kuin oli alussa, nyt on ja aina,
iankaikkisesta iankaikkiseen. Aamen.

Antifoni toistetaan.

6. Herra, armahda (Kyrie)

VAIHTOEHTO A

Kyrie-litania

Kyrie-litania voidaan laulaa tai lukea.

Vaihtoehtoisia Kyrie-litatioita ja litaniasävelmiä Jumalanpalvelusten kirjassa.

E Rukoilkaamme rauhassa Herraa.

S Herra, armahda.

E Rukoilkaamme rauhaa korkeudesta
ja sielujemme pelastusta.
[Rukoilkaamme Herraa.]

S Herra, armahda.

E Rukoilkaamme rauhaa kaikkialle maailmaan.
Rukoilkaamme kestävyyttä ja yksimielisyyttä
Jumalan seurakunnalle.
[Rukoilkaamme Herraa.]

S Herra, armahda.

E Rukoilkaamme rauhaa ja lohdutusta sureville.
Rukoilkaamme, että olisimme valmiit kuolemaan
Kristukseen turvaten.
[Rukoilkaamme Herraa.]

S Herra, armahda.

E Rukoilkaamme Herraa,
että hän armahtaisi, puolustaisi
ja varjelisi meitä.
[Rukoilkaamme Herraa.]

S Herra, armahda.

VAIHTOEHTO B

Herra, armahda

S Herra, armahda meitä.
Kristus, armahda meitä.
Herra, armahda meitä.

*7. Kunnia (Gloria) ja kiitosvirsi Pyhälle Kolminaisuudelle

Kunnia ja kiitosvirsi jätetään pois paastonaikana (tuhkakeskiiviikosta lähtien) ja adventtiaikana (1. adventtisunnuntain jälkeisestä maanantaista lähtien).

Kunnia

Sävelmäsarjat 1–3:

TAI

Sävelmäsarja 3:

TAI

Sävelmäsarja 4:

TAI

Sävelmäsarja 4:

S maan päällä rauha ihmisillä, joita hän rakastaa.

Kiitosvirsi

Kiitosvirtenä voidaan käyttää seuraavia Pyhälle Kolminaisuudelle omistettuja virsiä: 126, 128:2–4, 129, 130, 132, 277:5, 325:1, 4, 328, 334:1, 5–8. Vaihtoehtoisia kiitosvirsiä Jumalanpalvelusten kirjassa.

8. Päivän rukous

Voidaan käyttää myös hautaan siunaamisen kaavan rukousta (kohta 6) tai kirkkovuoden ajankohdan mukaista päivän rukousta.

Rukouskehotus, rukous ja seurakunnan aamen voidaan laulaa tai lausua. Rukouskehotusta voi seurata lyhyt hiljainen rukous. Rukouksen sävelmät Jumalanpalvelusten kirjassa.

Sävelmäsarjat 1–3:

L Ru - koil - kaam - me.

Sävelmäsarja 4:

L Ru - koil - kaam - me.

1. Kaikkivaltias Jumala.
Sinä olet voittanut pahan,
kukistanut kuoleman
ja lahjoittanut maailmalle elämän.
Auta meitä kuoleman keskellä
muistamaan päivää,
jolloin puet meidät uuteen,
taivaalliseen asuun.
Kuule meitä Herramme Jeesuksen Kristuksen tähden.
2. Kaikkivaltias, pyhä Jumala.
Poikasi Jeesus Kristus on kuolemallaan
ja ylösnousemisellaan
saanut voiton kuolemasta.
Sinä olet tehnyt hänet
elävien ja kuolleiden Herraksi.
Auta meitä, Kristukseen kastettuja,
elämään ylösnousemuksen
ja ikuisen elämän toivossa.
Sinulle olkoon ylistys ikuisesti.
3. Armon ja lohdutuksen Jumala.
Kiitos siitä, että olet herättänyt Poikasi kuolleista
ja antanut meille ikuisen elämän toivon.
Auta meitä luottamaan siihen,
että kaikki, jotka ovat kuolleet
Kristuksen rakkauteen turvautuen,
tulevat osallisiksi ylösnousemuksen lahjasta.
Tätä rukoilemme Herramme Jeesuksen Kristuksen nimessä,
hänen, joka elää ja hallitsee
sinun ja Pyhän Hengen kanssa
nyt ja ikuisesti.

Sävelmäsarjat 1–3:

S Aa - men, aa - men.

Sävelmäsarja 4:

II Sana

---

9. Lukukappale

Luetaan jokin hautaan siunaamisen kaavan lukukappaleista (kohta 7). Voidaan käyttää myös kirkkovuoden ajankohdan mukaisia tai muita raamatuntekstejä.

Lukija ilmoittaa raamatunkohdan. Seurakunta kuuntelee istuen.

Lukukappale tai sen osa voidaan laulaa.

Vastaussanat voidaan lausua tai laulaa (sävelmät Jumalanpalvelusten kirjassa).

– lukukappale

[**E** Tämä on Jumalan sana.

S Jumalalle kiitos.]

10. Virsi

Virren sijasta voi olla laulu tai soitinmusiikkia. Voidaan käyttää myös hautaan siunaamisen laulua (ks. Lauluja kasuaalitoimituksiin).

*11. Evankeliumi

Luetaan jokin hautaan siunaamisen kaavan evankeliumiteksteistä (kohta 7). Voidaan käyttää myös kirkkovuoden ajankohdan mukaista tai muuta evankeliumia.

Evankeliumin lukemisen edellä ja/tai sen jälkeen voidaan laulaa halleluja. Evankeliumia edeltävään hallelujalauluun voidaan liittää hallelujasäe (ks. Evankeliumikirja). Hallelujalaulun ja hallelujasäkeen sävelmiä Jumalanpalvelusten kirjassa.

Halleluja jätetään pois paastonaikana tuhakeskiviikosta lähtien. Tällöin hallelujalaulun sijasta voidaan käyttää psalmilauseetta (ks. Evankeliumikirja). Psalmilauseen sävelmiä Jumalanpalvelusten kirjassa.

Evankeliumi tai sen osa voidaan laulaa.

Vastaussanat voidaan lausua tai laulaa (sävelmät Jumalanpalvelusten kirjassa).

Evankeliumi ilmoitetaan sanomalla esimerkiksi: Nouskaamme kuulemaan pyhää evankeliumia.

– evankeliumi

[**L/E** Tämä on pyhä evankeliumi.

S Ylistys sinulle, Kristus.]

12. Saarna

III Siunaaminen

---

*13. Uskontunnustus (Credo)

Uskontunnustus lausutaan yhteen ääneen.

Uskontunnustuksena voi olla myös virsi 167 tai 171. Vaihtoehtoisia uskontunnustuslauluja Jumalanpalvelusten kirjassa.

S Minä uskon Jumalaan,
Isään, Kaikkivaltiaaseen,
taivaan ja maan Luojaan,

ja Jeesukseen Kristukseen,
Jumalan ainoaan Poikaan, meidän Herraamme,
joka sikisi Pyhästä Hengestä,
syntyi neitsyt Mariasta,
kärsi Pontius Pilatuksen aikana,
ristiinnaulittiin, kuoli ja haudattiin,
astui alas tuonelaan,
nousi kolmantena päivänä kuolleista,
astui ylös taivaisiin,
istuu Jumalan, Isän, Kaikkivaltiaan, oikealla puolella
ja on sieltä tuleva tuomitsemaan eläviä ja kuolleita,

ja Pyhään Henkeen,
pyhän yhteisen seurakunnan,
pyhään yhteyden,
syntien anteeksiantamisen,
ruumiin ylösnousemisen
ja iankaikkisen elämän.

*14. Siunaussanat

Siunaussanat voidaan lausua haudalla (kohta 27).

L Ylösnousseeseen Jeesukseen Kristukseen uskoen toimitamme NN:n (koko nimi) siunaamisen.

TAI

L Uskossa kolmiyhteiseen Jumalaan siunaamme NN:n (koko nimi) odottamaan ylösnousemuksen päivää.

Pappi heittää kolme kertaa hiekkaa arkulle (hiekkalla voidaan tehdä ristinmerkki) ja sanoo:

NN (etunimet),
maasta sinä olet tullut,
maaksi sinun pitää jälleen tulla.

Jeesus Kristus, Vapahtajamme, herättää sinut viimeisenä päivänä.

TAI

NN (etunimet),

maan tomua sinä olet,

maan tomuun sinä palaat.

Jeesus Kristus, Vapahtajamme, herättää sinut viimeisenä päivänä.

TAI

NN (etunimet),

Herra antoi,

Herra otti.

Kiitetty olkoon Herran nimi.

Jeesus Kristus, Vapahtajamme, herättää sinut viimeisenä päivänä.

TAI

Katoavaisuudessa kylvetään.

Katoamattomuudessa herätetään.

Jeesus Kristus on ylösnousemus ja elämä.

Kuolleena syntyneitä tai pientä lasta siunattaessa.

[NN (etunimet),]

Jumala, Isämme, on sinut luonut.

Saat levätä hänen sylissään.

Jeesus Kristus, Vapahtajamme, herättää sinut viimeisenä päivänä.

15. Virsi

Virren sijasta voi olla muuta musiikkia.

16. Yhteinen esirukous

Yhteinen esirukous on kolmiosainen: alku, jatko ja päätös. Kustakin osasta valitaan sopiva vaihtoehto.

Voidaan käyttää myös hautaan siunaamisen kaavan rukouksia (kohta 11). Yhteinen esirukous voidaan valmistella myös yhdessä omaisten tai muiden seurakuntalaisten kanssa. Rukous on mahdollista jaksottaa rukouslauseella, -laululla tai hiljaisuudella. Voidaan käyttää myös Trishagion-rukousta.

Rukouskehotus ja seurakunnan aamen voidaan laulaa tai lausua.

Rukouksen alku

Sävelmäsarjat 1–3:

L Ru - koil - kaam - me.

Sävelmäsarja 4:

L Ru - koil - kaam - me.

1. Jumala, kuolema on koskettanut meitä. Olemme edessäsi hauraita ja katoavaisia. Me rakastamme elämää, mutta meidän täytyy luopua siitä. Me teemme suunnitelmia, mutta työmme jää kesken. Ahdistuneina ja hämmentyneinä kohotamme katseemme sinuun. Sinä lähetit rakkaan Poikasi keskellemme jakamaan kanssamme surumme ja kipumme. Hänessä olet avannut meille tien katoamattomaan elämään.
2. Jumala, kuoleman varjot heittyvät yllemme. Vain sinun tiedossasi ja käsissäsi ovat päivämme. Vain sinä pysyt, kun elämämme pakenee pois. Sinä ymmärrät kipeät ajatuksemme ja tunteemme, kun kuolema tulee ja vie meiltä rakkaan ihmisen. Sinä osoitat hätääntyneille sydämille Poikaasi Jeesusta Kristusta ja kehotat rientämään hänen turviinsa.
3. Laupias Jumala. Kuolema on vienyt luotamme rakkaan ihmisen ja tuonut sydämeemme surun ja kaipauksen. Sinun kätesi ohjaa elämäämme, ja sinä annat kuolemassa levon jokaiselle, joka turvautuu sinuun. Meidän katseemme etsii valoa, joka säteilee Poikasi Jeesuksen Kristuksen ylösnousemuksesta. Siinä valossa surumme ja ikävämme hiljenee kiitokseen ja toivoon.

Rukouksen jatko

1.

L/E Jumala, me kiitämme sinua elämän lahjasta, kiitämme kaikista antamistasi päivistä. Erityisesti kiitämme nyt NN:n elämästä. Auta surevia kätkemään sydämeensä muistot kaikesta siitä hyvästä, mitä he ovat häneltä saaneet. Anna heille voimaa kohdata läheisen poismenon tuoma suru. Kanna heitä toivolla, joka auttaa huomiseen ja kaikkiin tuleviin päiviin. Anna meidän kaikkien tuntea, että lähellä sinua on hyvä olla.

Sinä olet antanut meille pyhän sanasi. Auta meitä etsimään siitä voimaa ja tuntemaan se rakkaus, jolla rakastat meitä. Kiitos siitä, että Lunastajamme elää.

Jumala, sinä tunnet nekin ajatukset, joita on vaikea pukea sanoiksi. Me tuomme eteesi kaiken murheemme ja neuvottomuutemme ja muistamme sanasi kehotusta: »'Etsikää minun kasvojani!' Herra, minä tahdon etsiä sinua, älä kätke minulta kasvojasi!» (Ps. 27:8–9.) Kuule nyt myös hiljainen rukouksemme.

(hiljaisuus)

2.

Äkillisesti kuollutta siunattaessa.

L/E Jumala, elämä on meille arvoituksellinen matka. Me elämme tätä hetkeä mutta emme tiedä mitään varmaa tulevasta päivästä. Sinä yksin tiedät, sinä salattu Jumala.

Sanaton, hätääntynyt tuska puristaa meitä NN:n arkun äärellä. Sinä ymmärrät, kun mieleemme kapinoi kaiken tapahtuneen jälkeen. Vain sinä tiedät vastauksen, kun ymmärtämättöminä kysymme: Miksi hänet temmattiin luotamme pois näin äkkiä? Miksi monen asian piti jäädä kesken? Hoida sinä kipuamme ja ahdistustamme. Auta meitä tuskassamme ja murheessamme lepäämään sinussa ja jättämään poismennyt läheisemme sinun käsiisi.

(hiljaisuus)

3.

Vanhusta siunattaessa.

L/E Jumala, sinä olet kutsunut NN:n lepoon. Emme näe häntä enää keskellämme, ja siksi kaipaamme häntä. Ole kanssamme surussa. Me kiitämme sinua hänen pitkästä elämästään ja työstään läheisten ja eri sukupolvien parissa. Anna vieläkin kaiken sen, mikä on ollut kestäväää ja hyvää, kantaa siunausta ja tuoda viesti elämän arvosta.

Jumala, me kiitämme sinua menneistä sukupolvista, jotka sitkeällä työllään ovat luoneet mahdollisuuksia meidänkin elämällemme. Auta meitä vuorostamme pitämään huolta toinen toisestamme. Kasvata meitä kestävyyteen, rakkauteen ja hellyyteen. Ohjaa meitä noudattamaan niitä elämänarvoja, jotka nousevat sanastasi. Anna meille tämän ja tulevan elämän toivo.

(hiljaisuus)

Rukouksen päätös

1.

L Jumala, me ylistämme sinua siitä, että Poikasi Jeesus Kristus on valmistanut meille pelastuksen. Armahda meitä! Auta meitä uskossa kulkemaan sitä tietä, jota valaisee ylösnousemuksen valo. Kiitos siitä, että usko, toivo ja rakkaus kantavat ikuisuuteen asti. Kuule meitä Vapahtajamme tähden.

2.

L Jumala, me kiitämme sinua rakkaan Poikasi kuolemasta. Anna sen tulla meille elämäksi ja toivoksi. Lahjoita sydämeemme turvallinen usko ja anna meille rauhasi, joka on suurempi kuin surumme ja epävarmuutemme. Kuule meitä Poikasi Jeesuksen Kristuksen, meidän Herramme tähden.

3.

L Jumala, kiitos siitä, että Vapahtajamme on kuolemallaan ja ylösnousemisellaan kukistanut kuoleman mahdin. Kun elämämme päivät ovat täydet, anna meidän lähteä rauhassa. Vie meidät taivaalliseen isänmaahan, jonka valo ei koskaan vaihdu kärsimyksen eikä kuoleman varjoksi. Anna meidän nähdä siellä toisemme. Tätä pyydämme Poikasi Jeesuksen Kristuksen nimessä.

Sävelmäsarjat 1–3:

S Aa - men, aa - men.

Sävelmäsarja 4:

S Aa - men, aa - men.

IV Ehtoollinen

---

17. Uhrivirsi eli offertorio (Offertorium)

Virren aikana katetaan ehtoollispöytä. Virren sijasta voi olla kuorolaulu tai soitinmusiikkia.

18. Ehtoollisrukous (Eukaristinen rukous)

Vuorolaulu

Sävelmäsarjat 1–4:

L Her - ra ol - koon tei - dän kans - san - ne.

S Niin myös si - nun hen - ke - si kans - sa.

L Y - len - tä - kää sy - dä - men - ne.

S Y - len - näm - me sen Her - ran puo - leen.

L Kiit - tä - kääm - me Her - raa, Ju - ma - laam - me.

S Niin on oi - kein ja ar - vol - lis - ta.

Prefaatio

Prefaatio voidaan laulaa tai lukea. Prefaation sävelmä Jumalanpalvelusten kirjassa.

Prefaation alku

L Totisesti on oikein ja arvollista,
että me kiitämme sinua aina ja kaikkialla,
pyhä Herra, kaikkivaltias Isä, iankaikkinen Jumala,
Jeesuksen Kristuksen, meidän Herramme kautta.

Prefaation päätös

Hän on kärsinyt kuoleman meidän puolestamme
ja ylösnousemisellaan avannut meille tien ikuisen elämään.
Me kiitämme sinua tästä taivaan lahjasta
ja laulamme sinulle ylistystä enkelien ja kaikkien pyhien kanssa:

TAI

Hänet sinä olet antanut kuolemaan ja herättänyt kuolleista,
että me pelastuisimme synnin ja kuoleman vallasta
ja saisimme iankaikkisen elämän.
Me kiitämme sinua tästä taivaan lahjasta
ja laulamme sinulle ylistystä enkelien ja kaikkien pyhien kanssa:

*Pyhä (Sanctus)

Seurakunta voi seisoa Pyhä-hymnistä Jumalan Karitsa -hymniin.

S Pyhä, pyhä, pyhä Herra Sebaot!
Taivas ja maa on täynnä kirkkauttasi.
Hoosianna korkeuksissa!
Siunattu olkoon hän, joka tulee Herran nimessä.
Hoosianna korkeuksissa!

Rukous ja asetussanat

Rukous ja asetussanat voidaan myös laulaa. Asetussanojen ja päätösylistyksen sävelmät Jumalanpalvelusten kirjassa. Vaihtoehtoisia ehtoollisrukouksia Jumalanpalvelusten kirjassa.

Pyhä Isä. Koko luomakunta ylistää sinua, kaiken elämän antajaa. Sinä et hylännyt luotujasi synnin ja kuoleman valtaan, vaan lähetit ainoan Poikasi ihmiseksi, pelastamaan meidät. Me kiitämme sinua lunastuksesta, jonka olet valmistanut meille hänen täydellisellä uhrillaan ristinpuussa. Hän maksoi velkamme ja teki rauhan sinun ja meidän välillemme.

*Herramme Jeesus Kristus, sinä yönä, jona hänet kavallettiin,
otti leivän, siunasi (✝), mursi ja antoi sen opetuslapsilleen sanoen:
Ottakaa ja syökää, tämä on minun ruumiini,
joka annetaan teidän puolestanne.
Tehkää se minun muistokseni.*

*Samoin hän otti maljan, kiitti (✝) ja sanoi:
Ottakaa ja juokaa tästä, te kaikki.
Tämä malja on uusi liitto minun veressäni,
joka vuodatetaan teidän puolestanne
syntien anteeksiantamiseksi.
Niin usein kuin te siitä juotte,
tehkää se minun muistokseni.*

Me riemuitsemme kaikesta siitä, mitä Poikasi on puolestamme tehnyt, ja vietämme tätä pyhää ateriaa, jossa tulemme osallisiksi lunastuksen salaisuudesta. Me muistamme hänen kuolemaansa, ylösnousemustaan ja taivaaseen astumistaan. Me odotamme hänen paluutaan

kirkkaudessa.

[**S** Me julistamme hänen kuolemaansa.
Me todistamme hänen ylösnousemistaan.
Me odotamme hänen tulemistaan kunniaassa.]

Lähetä Pyhä Henkesi siunaamaan meitä, että ottaisimme uskossa vastaan Poikasi ruumiin ja veren. Yhdistä meidät häneen ja toisiimme. Auta meitä antamaan itsemme eläväksi uhriksi Kristuksessa, sinulle kiitokseksi ja kunniaksi.

Hänen kauttaan, hänen kanssaan ja hänessä kuuluu sinulle, kaikkivaltias Isä,
Pyhän Hengen yhteydessä
kunnia ja kirkkaus aina ja ikuisesti.

S Aamen.

19. Isä meidän (Pater noster)

Herran rukous lausutaan yhteen ääneen. Se voidaan myös laulaa (sävelmät Jumalanpalvelusten kirjassa).

S Isä meidän, joka olet taivaassa.
Pyhitetty olkoon sinun nimesi.
Tulkoon sinun valtakuntasi.
Tapahtukoon sinun tahtosi,
myös maan päällä niin kuin taivaassa.
Anna meille tänä päivänä meidän jokapäiväinen leipämme.
Ja anna meille meidän syntimme anteeksi,
niin kuin mekin anteeksi annamme niille,
jotka ovat meitä vastaan rikkoneet.
Äläkä saata meitä kiusaukseen,
vaan päästä meidät pahasta.
Sillä sinun on valtakunta ja voima ja kunnia iankaikkisesti.
Aamen.

20. Herran rauha (Pax)

Vuorolaulun jälkeen seurakuntalaisia voidaan kehottaa rauhan toivottamiseen. Tällöin seurakuntalaiset tervehtivät toisiaan ja lausuvat esimerkiksi: Kristuksen rauhaa.

Sävelmäsarjat 1–3:

L Her-ran rau - ha ol - koon tei - dän kans - san - ne.

S Niin myös si - nun hen - ke - si kans - sa.

TAI

Sävelmäsarja 4:

L Her-ran rau - ha ol-koon tei - dän kans-san - ne.

S Niin myös si - nun hen - ke - si kans - sa.

*21. Jumalan Karitsa (Agnus Dei)

Liturgi voi murtaa ehtoollisleivän Jumalan Karitsa -hymnin aikana.

- S** Jumalan Karitsa, joka kannat maailman synnin,
armahda meitä.
Jumalan Karitsa, joka kannat maailman synnin,
armahda meitä.
Jumalan Karitsa, joka kannat maailman synnin,
anna meille rauha.

22. Ehtoollisen vietto

Kutsu

- L Autuaita ne, jotka on kutsuttu Karitsan hääaterialle.
Tulkaa, kaikki on jo valmiina.

TAI

- L Jeesus sanoo: »Tulkaa minun luokseni,
kaikki te työn ja kuormien uuvuttamat.
Minä annan teille levon.»

TAI

- L Tulkaa, ottakaa vastaan Kristuksen ruumis.
Tulkaa, juokaa kuolemattomuuden lähteestä.

Ateria (Communio)

Aterian aikana voi olla virsilaulua tai muuta musiikkia.

Leipää jaettaessa lausutaan:

[Herramme Jeesuksen] Kristuksen ruumis, sinun puolestasi annettu.

Seurakuntalainen voi vastata: Aamen.

Viiniä jaettaessa lausutaan:

[Herramme Jeesuksen] Kristuksen veri, sinun puolestasi vuodatettu.

Seurakuntalainen voi vastata: Aamen.

Päätössanat

Päätössanojen jälkeen ehtoollisastiat peitetään (ja siirretään apupöydälle). Ennen kiitosrukousta (kohta 23) voi olla hiljaisuus.

L Me olemme ottaneet vastaan Herran Jeesuksen Kristuksen.
Hän varjeltiin meidät iankaikkiseen elämään.

S Aamen.

TAI

L Herramme Jeesuksen Kristuksen ruumis ja veri
kätketään henkemme, sielumme ja ruumiimme [, koko olemuksemme,]
iankaikkiseen elämään.

S Aamen.

23. Kiitosrukous

Rukouskehotus, rukous ja seurakunnan aamen voidaan laulaa tai lausua. Rukouksen sävelmät Jumalanpalvelusten kirjassa.

Kiitosrukouksena voidaan käyttää myös virttä (esimerkiksi 110:3–5, 220:8–9, 221:10, 621:4–5, 623:4–7 tai 629:4, 8).

Vaihtoehtoisia kiitosrukouksia Jumalanpalvelusten kirjassa.

Sävelmäsarjat 1–3:

L Ru - koil - kaam - me.

Sävelmäsarja 4:

L Ru - koil - kaam - me.

1. Taivaallinen Isä,
kiitos siitä, että olet ravinnut meitä
rakkauden aterialla.
Anna ylösnousemuksen valon loistaa
surun ja kaipauksen keskelle.
Tue meitä armollasi siihen päivään saakka,
jolloin pyyhit pois kaikki kyynelät
ja saatat meidät lopullisesti yhteen.
Kuule meitä rakkaan Poikasi
Jeesuksen Kristuksen tähden.
2. Ikuinen Jumala,
Herramme Jeesuksen Kristuksen Isä.
Poikasi on riistänyt vallan kuolemalta
ja avannut meille ehtoollisessa
kuolemattomuuden lähteen.

Herätä meidät kaikkien rakkaittemme kanssa
viimeisenä päivänä ikuiseen iloon.
Kuule meitä Jeesuksen Kristuksen,
meidän Herramme tähden,
joka elää ja hallitsee
sinun ja Pyhän Hengen kanssa
nyt ja ikuisesti.

3. Jumala, Isämme.

Kiitos siitä, että olet siunannut meitä
ehtoollisen eläväksi tekevällä lahjalla
ja antanut meille matkaevään ikuiseen elämään.
Anna meidän yhdessä palvelijasi NN:n kanssa
päästä paratiisiin iloon
ja nauttia ikuisesti Kristuksen rauhaa.
Tätä pyydämme ylösnousseen Herramme kautta.

Sävelmäsarjat 1–3:

Sävelmäsarja 4:

V Päätös

---

*24. Siunaus

Siunaus voidaan myös laulaa.

L Herra siunatkoon teitä ja varjelkoon teitä.
Herra kirkastakoon kasvonsa teille
ja olkoon teille armollinen.
Herra kääntäköön kasvonsa teidän puoleenne
ja antakoon teille rauhan.
Isän ja ✝ Pojan ja Pyhän Hengen nimeen.

S Aamen.

25. Päätösmusiikki

Päätösmusiikkina voi olla virsi ja/tai soitinmusiikkia. Sen aikana hautajaissaatto voi lähteä liikkeelle.

26. Rukous haudalla

Rukous voidaan lausua myös hautaan laskemisen jälkeen.

L Rukoilkaamme.

1. Kaikkivaltias Jumala, taivaallinen Isä. Sinä annoit ainoan Poikasi kärsiä ristinkuoleman meidän puolestamme. Hänet haudattiin, ja niin sinä pyhitit meidänkin hautamme lepopaikaksi. Me rukoilemme: Valmista Pyhällä Hengelläsi sydämemme Poikasi asuinsijaksi, jotta hän pysyisi meissä ja me hänessä. Anna meidän ristin ja vaivan jälkeen päästä rauhaan ja nousta viimeisenä päivänä ikuiseen elämään. Kuule meitä Poikasi Jeesuksen Kristuksen, meidän Herramme tähden.
2. Rakas taivaallinen Isä. Uskomme NN:n sinun käsiisi. Laskemme hänen ruumiinsa haudan lepoon odottamaan ylösnousemuksen ja uuden luomisen aamua. Vapahtajamme kuoli ja hänet haudattiin, ja niin sinä pyhitit meidänkin hautamme leposijaksi. Sinä herätit hänet kuolleista, kukistit kuoleman ja avasit taivaan uskoville.

Jeesus Kristus, Vapahtajamme. Sinuun me nostamme katseemme. Armahda meitä ja anna meille elävä toivo. Vie meidät ylösnousemukseen ja ikuiseen elämään. Kuule meitä rakkautesi tähden.
3. Taivaallinen Isä, auta meitä muistamaan, että Poikasi lepäsi haudassa. Anna meidänkin kuoltuamme levätä turvallisesti ja odottaa uutta elämää. Ota meiltä pois pelko ja opeta luottamaan siihen, että Jeesuksen tähden saamme kuoleman ja haudan kautta käydä taivaalliseen valtakuntaasi. Kuule meitä Poikasi Jeesuksen Kristuksen, meidän Herramme tähden.

S Amen.

27. Hautaan laskeminen

Arkkua hautaan laskettaessa voidaan laulaa virsi (esimerkiksi 242:7–9 tai 376:3).

Siunaussanat

Pappi lausuu siunaussanat, mikäli niitä ei ole lausuttu kohdassa 14.

Kun kukkalaitteet on asetettu haudalle, voidaan laulaa virsi (esimerkiksi 363 tai 377).